

Polisi Diogelwch Ar-lein

Mae'r polisi hwn yn berthnasol i holl aelodau cymuned yr ysgol (gan gynnwys staff, dysgwyr, gwirfoddolwyr, rhieni a gofalwyr, ymwelwyr, a defnyddwyr cymunedol) sydd â mynediad at systemau digidol y tu mewn a'r tu allan i'r ysgol ac sy'n eu defnyddio. Mae hefyd yn berthnasol i'r defnydd o dechnoleg ddigidol bersonol ar safle'r ysgol (pan ganiateir hynny).

Fersiwn: 1

Dyddiad creu: [8/12/22]

Dyddiad adolygu nesaf: [Medi 2023]

Cwmpas y Polisi Diogelwch Ar-lein

Mae'r Polisi Diogelwch Ar-lein hwn yn amlinellu ymrwymiad Ysgol Y Login Fach i ddiogelu aelodau o gymuned ein hysgol ar-lein yn unol ag egwyddorion llywodraeth agored a'r gyfraith. Dylai ysgolion fod yn ymwybodol o'r fframwaith deddfwriaeth a gafodd ei defnyddio i gynhyrchu'r templed Polisi Diogelwch Ar-lein a'r canllaw hwn fel yr amlinellir yn yr Atodiad 'Deddfwriaeth'.

Mae'r Polisi Diogelwch Ar-lein hwn yn berthnasol i holl aelodau cymuned yr ysgol (gan gynnwys staff, dysgwyr, gwirfoddolwyr, rhieni a gofalwyr, ymwelwyr, a defnyddwyr cymunedol) sydd â mynediad at systemau digidol y tu mewn a'r tu allan i'r ysgol ac sy'n eu defnyddio. Mae hefyd yn berthnasol i'r defnydd o dechnoleg ddigidol bersonol ar safle'r ysgol (pan ganiateir hynny).

Bydd Ysgol Y Login Fach yn delio â digwyddiadau o'r fath yn y polisi hwn a pholisïau ymddygiad a gwrth-fwlio cysylltiedig a, lle bo'n hysbys, bydd yn rhoi gwybod i rieni/gofalwyr am ddigwyddiadau o ymddygiad diogelwch ar-lein amhriodol sy'n digwydd y tu allan i'r ysgol.

Datblygu, monitro ac adolygu polisïau

Mae'r Polisi Diogelwch Ar-lein hwn wedi cael ei ddatblygu gan y canlynol:

- pennaeth / uwch arweinwyr
- staff - gan gynnwys athrawon a cynorthwyyr
- llywodraethwyr

Ymgynghorwyd â chymuned yr ysgol gyfan mewn amrywiaeth o gyfarfodydd ffurfiol ac anffurfiol.

Amserlen ar gyfer datblygu, monitro ac adolygu

Cymeradwywyd y Polisi Diogelwch Ar-lein hwn gan <i>gorff llywodraethu'r ysgol</i> ar:	<i>Mai 2023</i>
Bydd y canlynol yn monitro sut bydd y Polisi Diogelwch Ar-lein hwn yn cael ei roi ar waith:	<i>Mr A Jones, Uwch dim a'r Dewiniaid Digidol</i>
Bydd monitro yn digwydd yn rheolaidd:	<i>Tymor yr haf</i>
Bydd y <i>corff llywodraethu</i> yn derbyn adroddiad gan y grŵp monitro ar weithredu'r Polisi Diogelwch Ar-lein (bydd yn cynnwys manylion dienw am achosion diogelwch ar-lein) yn rheolaidd:	<i>Tymor yr haf</i>
Bydd y Polisi Diogelwch Ar-lein yn cael ei adolygu'n flynyddol, neu'n amlach yng ngoleuni datblygiadau newydd arwyddocaol o ran defnyddio technolegau, bygythiadau newydd i ddiogelwch ar-lein neu unrhyw achosion sydd wedi codi. Rhagwelir y bydd y dyddiad adolygu nesaf ar:	<i>Medi 2023</i>
Os bydd yna achosion diogelwch ar-lein difrifol, dylid hysbysu'r personau / asiantaethau allanol hyn:	<i>Katrin Parkhouse, Lisa Collins, Heddlu</i>

Proses ar gyfer monitro effaith y Polisi Diogelwch Ar-lein

Bydd yr ysgol yn monitro effaith y polisi drwy wneud y canlynol:

- *cofnodion o ddigwyddiadau y rhoddwyd gwybod amdanynt*
- *monitro mewnol gweithgarwch ar y rhwydwaith*
- *arolygon / holiaduron ar gyfer:*
 - *dysgwyr*
 - *rhieni a gofalwyr*
 - *staff*

Polisi ac arweinyddiaeth

Cyfrifoldebau

Er mwyn sicrhau bod aelodau o gymuned ein hysgol yn cael eu diogelu ar-lein, mae'n bwysig bod pob aelod o'r gymuned honno'n gweithio gyda'i gilydd i ddatblygu ymddygiad ar-lein diogel a chyfrifol, gan ddysgu oddi wrth ei gilydd ac o arferion da mewn mannau eraill, gan roi gwybod am ymddygiadau, pryderon a chamddefnydd amhriodol ar-lein cyn gynted ag y daw'r rhain i'r amlwg. Er mai ymdrech tîm fydd hon, mae'r adrannau canlynol yn amlinellu rolau a chyfrifoldebau diogelwch ar-lein unigolion a grwpiau yn yr ysgol.

Penaethiaid ac uwch arweinwyr

- Dyletswydd y pennaeth yw sicrhau diogelwch (gan gynnwys diogelwch ar-lein) holl aelodau cymuned yr ysgol a meithrin diwylliant o ddiogelu. Fodd bynnag, caniateir i'r Arweinydd Diogelwch Ar-lein ysgwyddo cyfrifoldebau bob dydd dros ddiogelwch ar-lein.
- Dylai'r pennaeth ac (o leiaf) un aelod arall o'r uwch dîm arwain fod yn ymwybodol o'r gweithdrefnau sydd angen eu dilyn mewn achos o gyhuddiad difrifol yn ymwneud â diogelwch ar-lein yn erbyn aelod o staff.
- Mae'r pennaeth/uwch dîm arwain yn gyfrifol am sicrhau bod yr Arweinydd Diogelwch Ar-lein, staff technegol, a staff eraill perthnasol yn cyflawni eu cyfrifoldebau'n effeithiol ac yn cael hyfforddiant addas i'w galluogi i gyflawni eu rolau ac i roi hyfforddiant i gyd-weithwyr eraill pan fo hynny'n berthnasol.
- Bydd y pennaeth/ uwch dîm arwain yn sicrhau bod system yn ei lle i allu monitro a rhoi cymorth i'r rhai sy'n monitro diogelwch ar-lein mewnol yr ysgol.
- Bydd y pennaeth/ uwch dîm arwain yn derbyn adroddiadau monitro rheolaidd gan yr Arweinydd Diogelwch Ar-lein.

Llywodraethwyr

Mae'r llywodraethwyr yn gyfrifol am gymeradwyo'r Polisi Diogelwch Ar-lein ac am adolygu effeithiolrwydd y polisi. Gwneir hyn gan Paul Watkins. Bydd yr aelodau hyn yn derbyn gwybodaeth reolaidd ynglŷn â digwyddiadau diogelwch ar-lein ac adroddiadau monitro. Dylai aelod o'r corff llywodraethu ymgymryd â rôl y Llywodraethwr Diogelwch Ar-lein¹ a chyflawni'r canlynol:

- cyfarfod yn rheolaidd gyda'r Arweinydd Diogelwch Ar-lein
- derbyn adroddiadau'n rheolaidd (wedi'u creu a'u gwneud yn ddienw) am ddigwyddiadau diogelwch ar-lein
- gwirio bod y ddarpariaeth a amlinellir yn y Polisi Diogelwch Ar-lein (e.e. darpariaeth addysg diogelwch ar-lein a hyfforddiant staff yn digwydd yn ôl y bwriad)

¹ Llywodraethwr Diogelwch Ar-lein

- adrodd i'r grŵp llywodraethwyr / cyfarfod perthnasol.

Bydd y corff llywodraethu hefyd yn cefnogi'r ysgol i annog rhieni/gofalwyr a'r gymuned ehangach i gymryd rhan mewn gweithgareddau diogelwch ar-lein.

Arweinydd Diogelwch Ar-lein

Bydd yr arweinydd diogelwch ar-lein yn:

- arwain y Grŵp Diogelwch Ar-lein
- gweithio'n agos o ddydd i ddydd gyda'r Person Diogelu Dynodedig, lle nad yw'r rolau hyn yn cael eu cyfuno
- cymryd cyfrifoldeb o ddydd i ddydd dros faterion diogelwch ar-lein, bod yn ymwybodol o'r posibilrwydd o bryderon difrifol ynghylch amddiffyn plant
- chwarae rhan flaenllaw yn y gwaith o sefydlu ac adolygu polisiâu/dogfennau diogelwch ar-lein yr ysgol
- hyrwyddo ymwybyddiaeth o addysg diogelwch ar-lein ar draws yr ysgol a thu hwnt, ac ymrwymiad i hynny
- cysylltu ag arweinwyr y cwricwlwm i sicrhau bod y cwricwlwm diogelwch ar-lein yn cael ei gynllunio a'i ymgorffori
- sicrhau bod yr holl staff yn ymwybodol o'r gweithdrefnau y dylid eu dilyn mewn achosion o ddigwyddiadau diogelwch ar-lein a bod angen rhoi gwybod ar unwaith am y digwyddiadau hynny
- derbyn adroddiadau ar ddigwyddiadau diogelwch ar-lein a chreu cofnod o ddigwyddiadau er mwyn eu defnyddio i ddatblygu diogelwch ar-lein yn y dyfodol
- rhoi hyfforddiant a chynghor i staff/llywodraethwyr/rhieni/gofalwyr/dysgwyr (neu ganfod ffynonellau priodol o hynny)
- cysylltu â staff technegol yr awdurdod lleol, staff bugeiliol a staff cefnogi (fel sy'n berthnasol)
- cyfarfod yn rheolaidd gyda'r llywodraethwr diogelwch ar-lein i drafod materion cyfredol, adolygu digwyddiadau (yn ddienw) a hidlo a monitro cofnodion os yw hynny'n bosibl
- mynychu cyfarfodydd/grwpiau perthnasol y corff llywodraethu
- adrodd yn gyson i'r pennaeth/uwch dîm arwain.
- cysylltu â'r awdurdod lleol/corff perthnasol

Person Diogelu Dynodedig

Dylai'r Person Diogelu Dynodedig (Mrs Katrin Parkhouse) gael hyfforddiant ar faterion diogelwch ar-lein a bod yn ymwybodol o'r materion diogelu difrifol sy'n gallu codi o'r canlynol:

- rhannu data personol
- mynediad i ddeunydd anghyfreithlon/amhriodol
- cyswllt amhriodol ar-lein gydag oedolion/dieithriaid
- digwyddiadau neu bosibiliadau o feithrin perthynas at bwrpas rhyw (*grooming*)

- bwlio ar-lein.

Arweinwyr Cwricwlwm

Bydd Arweinwyr y Cwricwlwm yn gweithio gyda'r arweinydd diogelwch ar-lein i ddatblygu rhaglen addysg diogelwch ar-lein wedi'i chynllunio a'i chydlyn. Bydd hyn yn cael ei ddarparu drwy:

- Rhaglen - My Concern
- y Fframwaith Cymhwysedd Digidol
- addysg bersonol a chymdeithasol/addysg rhyw a pherthnasoedd
- gwasanaethau a rhaglenni bugeiliol
- drwy fentrau a chyfleoedd cenedlaethol perthnasol e.e. Diwrnod Defnyddio'r Rhyngrwyd yn Fwy Diogel ac Wythnos Gwrth-fwlio.

Staff dysgu a chymorth

Mae staff yr ysgol yn gyfrifol am sicrhau'r canlynol:

- ymwybyddiaeth gyfredol o faterion/tueddiadau diogelwch ar-lein ac o bolisi ac arferion Diogelwch Ar-lein cyfredol yr ysgol
- eu bod yn deall bod diogelwch ar-lein yn rhan greiddiol o ddiogelu
- eu bod wedi darllen, deall a llofnodi cytundeb defnydd derbyniol (CDD) y staff
- eu bod yn rhoi gwybod ar unwaith am unrhyw gamddefnydd neu broblem a amheuir i Mrs Katrin Parkhouse ar gyfer ymchwiliad/gweithredu, yn unol â gweithdrefnau diogelu'r ysgol
- bod yr holl gyfathrebu digidol â dysgwyr a rhieni/gofalwyr yn cael ei wneud ar lefel broffesiynol ac wrth ddefnyddio systemau swyddogol yr ysgol yn unig
- bod materion diogelwch ar-lein yn rhan annatod o bob agwedd o'r cwricwlwm a gweithgareddau eraill
- sicrhau bod dysgwyr yn deall ac yn dilyn y Polisi Diogelwch Ar-lein a'r cytundebau defnydd derbyniol, bod ganddynt ddealltwriaeth dda o sgiliau ymchwil a'r angen i osgoi llên-ladrad a chynnal rheoliadau hawlfraint
- eu bod yn goruchwyllo ac yn monitro'r defnydd o dechnolegau digidol, dyfeisiau symudol, camerâu ac ati, mewn gwersi a gweithgareddau eraill yr ysgol (lle maent yn cael eu caniatáu) ac yn gweithredu polisiau cyfredol sy'n ymwneud â'r dyfeisiau hyn
- mewn gwersi lle mae defnyddio'r rhyngrwyd wedi'i gynllunio, dylai dysgwyr gael eu cyfeirio at wefannau sydd wedi'u gwirio fel rhai addas i'w defnyddio, a bod prosesau yn eu lle i ddelio ag unrhyw ddeunydd anaddas sy'n cael ei ddarganfod wrth chwilio ar y rhyngrwyd
- pan fydd gwersi'n cael eu cyflwyno drwy ffrydio byw neu fideogynadledda, rhaid i staff roi ystyriaeth lawn i ganllawiau diogelu cenedlaethol a pholisiau diogelu lleol a dylent nodi'r canllawiau sydd yn Ffrydio byw a fideogynadledda: egwyddorion diogelu a chanllawiau ymarfer
- mae ganddynt agwedd dim goddefgarwch tuag at ddigwyddiadau o fwlio ar-lein, aflonyddu rhywiol, gwahaniaethu, casineb ac ati

- maent yn modelu ymddygiad ar-lein diogel, cyfrifol a phroffesiynol yn eu defnydd eu hunain o dechnoleg, gan gynnwys y tu allan i'r ysgol ac wrth ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol.

Rheolwr rhwydwaith/staff technegol

Mae'r awdurdod lleol ac iTeach yn gyfrifol am sicrhau'r canlynol:

- eu bod yn ymwybodol o Bolisi Diogelwch Ar-lein a Pholisi Diogelwch Technegol yr ysgol ac yn eu dilyn er mwyn gwneud eu gwaith yn effeithiol yn unol â pholisi'r ysgol
- bod seilwaith technegol yr ysgol yn ddiogel ac nad oes modd iddi gael ei chamddefnyddio na dioddef ymosodiadau maleisus
- bod yr ysgol yn bodloni'r gofynion technegol diogelwch ar-lein angenrheidiol (o leiaf) sy'n cael eu nodi gan yr awdurdod lleol neu gorff perthnasol arall.
- mai dim ond drwy bolisi diogelu cyfrineiriau sy'n cael ei orfodi'n briodol y bydd defnyddwyr yn cael mynediad i'r rhwydwaith ac i'r dyfeisiau
- maent yn ymwybodol o'r wybodaeth dechnegol ddiweddaraf am ddiogelwch ar-lein er mwyn cyflawni'r rôl diogelwch ar-lein yn effeithiol a rhoi gwybod i eraill am ddiweddariadau pan fo hynny'n berthnasol
- bod y defnydd o'r systemau technegol a chyfathrebu'n cael ei fonitro'n rheolaidd er mwyn gallu rhoi gwybod am unrhyw gamddefnydd/camddefnydd honedig i Mr Aron Jones / Mrs Katrin Parkhouse ar gyfer ymchwiliad a gweithredu

Dysgwyr:

- Maen nhw'n gyfrifol am ddefnyddio systemau technolegau digidol yr ysgol yn unol â'r cytundeb defnydd derbyniol i ddysgwyr
- Rhaid iddynt ddeall pwysigrwydd adrodd ar gam-drin, camddefnydd neu fynediad i ddeunydd amhriodol, a gwybod sut i wneud hynny
- Gwybod beth i'w wneud os ydyn nhw neu rywun maen nhw'n ei adnabod yn teimlo'n agored i niwed wrth ddefnyddio technoleg ar-lein
- Osgoi llên-ladrad a glynu wrth reoliadau hawlfraint
- Bydd disgwyl iddynt wybod a dilyn Polisi Diogelwch Ar-lein yr ysgol
- Rhaid iddynt ddeall pwysigrwydd dilyn arferion diogelwch ar-lein da wrth ddefnyddio technolegau digidol y tu allan i'r ysgol a sylweddoli bod Polisi Diogelwch Ar-lein yr ysgol yn berthnasol y tu allan i'r ysgol, os yw'n ymwneud â bod yn aelod o'r ysgol.

Rhieni a gofalwyr

Bydd yr ysgol yn manteisio ar bob cyfle i helpu rhieni a gofalwyr i ddeall y materion hyn drwy wneud y pethau canlynol:

- darparu copi iddynt o gytundeb defnydd derbyniol y dysgwyr

- cyhoeddi gwybodaeth am ddefnydd priodol o gyfryngau cymdeithasol o ran negeseuon sy'n ymwneud â'r ysgol
- gofyn am eu caniatâd ynghylch delweddau digidol, gwasanaethau cwmwl ac ati

Bydd rhieni a gofalwyr yn cael eu hannog i gefnogi'r ysgol i wneud y canlynol:

- atgyfnerthu'r negeseuon diogelwch ar-lein a roddir i ddysgwyr yn yr ysgol
- defnydd eu plant o'u dyfeisiau personol yn yr ysgol (lle caniateir eu defnyddio)

Defnyddwyr cymunedol

Bydd disgwyl i ddefnyddwyr cymunedol sydd yn cael mynediad i systemau/gwefan/Hwb/platfform dysgu'r ysgol fel rhan o ddarpariaeth ehangach yr ysgol, lofnodi Cytundeb Defnydd Derbyniol defnyddiwr cymunedol cyn cael mynediad i systemau'r ysgol.

Mae'r ysgol yn annog cyfranogiad asiantaethau/aelodau o'r gymuned sy'n gallu cyfrannu'n werthfawr at y ddarpariaeth diogelwch ar-lein ac sy'n mynd ati i rannu ei gwybodaeth a'i harferion da gydag ysgolion eraill a'r gymuned.

Grŵp Diogelwch Ar-lein

Dyma aelodau'r Grŵp Diogelwch Ar-lein:

- arweinydd diogelwch ar-lein
- Person Diogelu Dynodedig
- uwch arweinwyr
- llywodraethwr diogelwch ar-lein
- athrawon a staff cymorth
- dysgwyr
- rhieni/gofalwyr

Bydd aelodau'r Grŵp Diogelwch Ar-lein yn cynorthwyo'r Arweinydd Diogelwch Ar-lein gyda'r canlynol:

- cynhyrchu/adolygu/monitro polisi/dogfennau Diogelwch Ar-lein yr ysgol
- cynhyrchu/adolygu/monitro polisi hidlo'r ysgol (os yn bosibl ac os yw'r ysgol yn dewis cael un) a gofyn am newidiadau hidlo
- mapio ac adolygu'r ddarpariaeth addysg diogelwch ar-lein - sicrhau perthnasedd, ehangder a dilynant a'r sylw a roddir i'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol
- adolygu'r rhwydwaith/hidlo/monitro/cofnodi digwyddiadau, lle bo hynny'n bosibl
- annog cyfraniad dysgwyr at ymwybyddiaeth staff, tueddiadau diweddar a darpariaeth diogelwch ar-lein yr ysgol

- ymgynghori â'r rhanddeiliaid - gan gynnwys staff/rhieni/gofalwyr ynglŷn â darpariaethau diogelwch ar-lein
- monitro'r camau gwella sy'n cael eu hadnabod trwy ddefnyddio'r teclyn hunan adolygu 360 gradd safe Cymru

Gellir gweld templed cylch gorchwyl Grŵp Diogelwch Ar-lein yn yr atodiadau.

Safonau proffesiynol

Disgwylir y bydd [safonau proffesiynol](#) cenedlaethol yn cael eu cymhwyso i ddiogelwch ar-lein fel mewn agweddau eraill ar fywyd yr ysgol, hynny yw:

- bod pwyslais cyson ar bwysigrwydd canolog llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol. Bydd dysgwyr yn cael eu cefnogi i ennill sgiliau ar draws pob maes dysgu a bydd pob cyfle yn cael ei gymryd i ymestyn sgiliau a chymhwysedd dysgwyr
- bod parodrwydd i ddatblygu a chymhwyso technegau newydd sy'n addas ar gyfer dysgu bwriadol mewn dull strwythuredig ac ystyriol ac i ddysgu o'r profiad.
- mae ymarferwyr yn gallu myfyrio ar eu hymarfer, yn unigol ac ar y cyd, yn erbyn safonau ymarfer effeithiol y cytunwyd arnynt yn genedlaethol a chadarnhau a dathlu eu llwyddiannau
- mae polisiâu a phrotocolau ar waith ar gyfer defnyddio technoleg cyfathrebu ar-lein rhwng y staff ac aelodau eraill o'r ysgol a'r gymuned ehangach, gan ddefnyddio mecanweithiau ysgolion sydd wedi'u cymeradwyo'n swyddogol.

Polisi

Polisi Diogelwch Ar-lein

Polisi Diogelwch Ar-lein yr ysgol:

- gosod disgwyliadau ar gyfer defnyddio technolegau digidol yn ddiogel ac yn gyfrifol ar gyfer dysgu, gweinyddu a chyfathrebu
- dyrannu cyfrifoldebau ar gyfer cyflawni'r polisi
- yn cael ei adolygu'n rheolaidd ar y cyd, gan ystyried digwyddiadau diogelwch ar-lein a newidiadau/tueddiadau mewn technoleg ac ymddygiad cysylltiedig
- sefydlu canllawiau i staff ar sut y gallant ddefnyddio technolegau digidol yn gyfrifol, diogelu eu hunain a'r ysgol a sut y gallant ddefnyddio'r ddealltwriaeth hon i helpu i ddiogelu dysgwyr yn y byd digidol
- disgrifio sut bydd yr ysgol yn helpu i baratoi dysgwyr i fod yn ddiogel ac yn gyfrifol wrth ddefnyddio technolegau ar-lein

- sefydlu gweithdrefnau clir i ganfod, adrodd, ymateb a chofnodi camddefnydd o dechnolegau digidol a digwyddiadau diogelwch ar-lein, gan gynnwys mecanweithiau cymorth allanol
- yn cael ei ategu gan gyfres o gytundebau defnydd derbyniol cysylltiedig
- ar gael i staff adeg cynefino a thrwy sianelau cyfathrebu arferol e.e ebyst
- i'w gyhoeddi ar wefan yr ysgol.

Defnydd derbyniol

Mae'r ysgol wedi diffinio'r hyn mae'n ei ystyried yn ddefnydd derbyniol/annderbyniol a dangosir hyn yn y tablau isod.

Cytundebau defnydd derbyniol

Mae'r Polisi a'r atodiadau Diogelwch Ar-lein yn diffinio defnydd derbyniol yn yr ysgol. Yn yr atodiadau ceir cytundebau defnydd derbyniol ar gyfer y canlynol:

- dysgwyr – wedi'u gwahaniaethu yn ôl oed. Bydd dysgwyr yn cael eu cyflwyno i'r rheolau defnydd derbyniol mewn sesiynau cynefino, ar ddechrau pob blwyddyn ysgol ac yn cael eu hatgyfnerthu'n rheolaidd yn ystod gwersi, gwasanaethau boreol a thrwy bosteri/sgriniau o amgylch yr ysgol. Anogir grwpiau dysgu, megis dewiniaid digidol i awgrymu fersiynau addas i blant o'r rheolau.
- bydd staff a gwirfoddolwyr yn cytuno ac yn llofnodi'r Cytundeb Defnydd Derbyniol
- mae Cytundeb Defnydd Derbyniol rhieni/gofalwyr yn rhoi gwybod iddynt am y disgwyliadau o ddefnydd derbyniol ar gyfer eu plant ac yn gofyn am ganiatâd ar gyfer delweddau digidol, defnyddio systemau cwmwl ac ati.
- bydd yn ofynnol i ddefnyddwyr cymunedol sy'n defnyddio systemau technoleg ddigidol ysgolion lofnodi Cytundeb Defnydd Derbyniol.

Bydd y cytundebau defnydd derbyniol yn cael eu cyfleu/atgyfnerthu drwy'r canlynol:

- arwyddion digidol
- poster/hysbysiadau o amgylch mannau lle mae technoleg yn cael ei defnyddio
- cyfathrebu â rhieni/gofalwyr
- wedi'u cynnwys mewn sesiynau addysg
- gwefan yr ysgol
- cymorth gan gymheiriaid.

Gweithredoedd defnyddwyr

		Derbyniol	Derbyniol ar adegau penodol	Derbyniol i ddefnyddwyr	Annerbyniol	Annerbyniol ac anghyfreithlon
Ni fydd defnyddwyr yn ymweld â gwefannau, nac yn creu, postio, lawrlwytho, llwytho, trosglwyddo data, cyfathrebu na phasio, deunydd, cynigion na sylwadau sy'n cynnwys neu sy'n gysylltiedig â'r canlynol:	delweddau o gam-drin plant yn rhywiol - creu, cynhyrchu neu ddosbarthu delweddau anweddus o blant, yn groes i Ddeddf Amddiffyn Plant 1978 D.S. Dylai ysgolion gyfeirio at ganllawiau ynghylch rhannu lluniau noeth a hanner noeth.					X
	meithrin perthynas i bwrpas rhyw (<i>grooming</i>), annog, trefnu neu hwyluso gweithredoedd rhywiol yn erbyn plant, yn groes i Ddeddf Troseddau Rhywiol 2003					X
	meddu ar ddelwedd bornograffig eithafol (sy'n ddychrynlyd o anweddus, ffaidd neu sydd fel arall o natur anllad), yn groes i Ddeddf Cyfiawnder Troseddol a Mewnfudo 2008					X
	deunydd hiliol troseddol yn y DU - i ysgogi casineb crefyddol (neu gasineb ar sail cyfeiriadedd rhywiol) - yn groes i Ddeddf Trefn Gyhoeddus 1986					X
	pornograffi				X	
	hyrwyddo unrhyw fath o wahaniaethu				X	
	ymddygiad bygythiol, gan gynnwys hyrwyddo trais corfforol neu niwed meddyliol				X	
	hyrwyddo eithafiaeth neu derfysgaeth				X	
	unrhyw wybodaeth arall a allai sarhau cydweithwyr neu ddiffygio cyfanrwydd ethos yr ysgol neu ddwyn anfri ar yr ysgol				X	
Gweithgareddau y gellid eu hystyried yn seiberdrosedd o dan Ddeddf Camddefnyddio Cyfrifiaduron (1990): - Defnyddio enw defnyddiwr neu ID a chyfrinair unigolyn arall i gael mynediad at ddata, rhaglen neu rannau o system nad oes gan y defnyddiwr hawl i'w defnyddio (hyd yn oed os yw'r mynediad cychwynnol wedi'i awdurdodi) - Cael mynediad heb awdurdod at rwydweithiau, data a ffeiliau'r ysgol, drwy ddefnyddio cyfrifiaduron/dyfeisiau - Creu neu ledaenu frysau cyfrifiadurol neu ffeiliau niweidiol eraill - Amlygu neu gyhoeddi gwybodaeth gyfrinachol neu berchnogol (e.e. gwybodaeth gyllidol/personol, cronfeydd data, codau mynediad a chyfrineiriau cyfrifiadurol/rhwydwaith)						X

- Analluogi/Amharu swyddogaethau rhwydwaith drwy ddefnyddio cyfrifiaduron/dyfeisiau - Defnyddio offer profi treiddio (heb ganiatâd perthnasol) D.S. Bydd angen i ysgolion benderfynu a ddylid delio â'r rhain yn fewnol ynteu gan yr heddlu. Dylid rhoi gwybod i'r heddlu am droseddau difrifol neu droseddau sy'n digwydd dro ar ôl tro. O dan yr agenda Atal Seiberddroseddu, mae gan yr Asiantaeth Troseddu Cenedlaethol gylch gwaith i atal dysgwyr rhag ymwneud â seiberddroseddu a ffrwyno eu gweithgarwch mewn ffyrdd cadarnhaol – rhagor o wybodaeth yma					
Defnyddio systemau'r ysgol i redeg busnes preifat				X	
Defnyddio systemau, apiau, gwefannau neu fecanweithiau eraill sy'n osgoi hidlo neu broses arall o ddiogelu sy'n cael ei defnyddio gan yr ysgol				X	
Torri hawlfraint				X	
Amlygu neu gyhoeddi gwybodaeth gyfrinachol neu berchnogol (e.e. gwybodaeth gyllidol/personol, cronfeydd data, codau mynediad a chyfrineiriau cyfrifiadurol/rhwydwaith)				X	
Creu neu ledaenu firsau cyfrifiadurol neu ffeiliau niweidiol eraill				X	
Defnydd annheg (lawrlwytho/llwytho ffeiliau mawr sy'n rhwystro eraill rhag defnyddio'r rhyngwyd)				X	
Chwarae gemau ar-lein (addysgiadol)		x			
Chwarae gemau ar-lein (ddim yn addysgiadol)		x			
Gamblo ar-lein					x
Siopa/masnach ar-lein				x	
Rhannu ffeiliau		x			
Defnyddio cyfryngau cymdeithasol					x
Defnyddio apiau anfon negeseuon					x
Darlledu fideos e.e. YouTube					x

	Staff ac oedolion eraill						
	Caniateir	Caniateir ar adegau	Caniateir i staff penodol	Chewch chi ddim	Caniateir	Caniateir ar adegau	Caniateir gyda chaniatâd staff
Caniateir dod â ffonau symudol i'r ysgol	X						X
Defnyddio ffonau symudol mewn gwersi		X		X			
Defnyddio ffonau symudol yn ystod cyfnodau cymdeithasol	X			X			
Tynnu lluniau ar ffonau symudol / camerâu		X		X			
Defnyddio dyfeisiau symudol eraill e.e. tabledi, dyfeisiau chwarae gemau		X				X	
Defnyddio cyfeiriadau e-bost personol yn yr ysgol, neu ar rwydwaith yr ysgol				X			
Defnyddio e-bost yr ysgol ar gyfer e-byst personol				X			
Defnyddio apiau anfon negeseuon				X			
Defnyddio cyfryngau cymdeithasol				X			
Defnyddio blogiau							X

Wrth ddefnyddio technolegau cyfathrebu, mae'r ysgol yn ystyried yr arferion canlynol fel enghreifftiau o rai da:

- gall gwasanaeth e-bost swyddogol yr ysgol gael ei ystyried yn ddiogel ac mae'n cael ei fonitro. Dylai defnyddwyr fod yn ymwybodol bod cyfathrebiadau e-bost yn cael eu monitro. *Felly, dim ond gwasanaeth e-bost yr ysgol y dylai staff a dysgwyr ei ddefnyddio i gyfathrebu â phobl eraill pan fyddant yn yr ysgol, neu ar systemau'r ysgol (e.e. drwy gysylltiad o bell)*
- yn unol â pholisïr yr ysgol, dylai dysgwyr roi gwybod i'r person enwebedig yn syth os ydynt yn cael unrhyw neges sy'n gwneud iddynt deimlo'n anghyffyrddus, os yw natur y neges yn sarhaus, yn wahaniaethol, yn fygythiol, neu'n neges sy'n bwlio. Ni ddylid ateb y fath negeseuon
- mae'n rhaid i unrhyw gyfathrebu digidol rhwng y staff â'r dysgwyr neu rieni/gofalwyr (e-bost, sgwrsio, platfform dysgu ac ati) fod yn broffesiynol o ran naws a chynnwys. *Dim ond ar*

systemau swyddogol yr ysgol (sy'n cael eu monitro) y caniateir y math hwn o gyfathrebu. Ni ddylid defnyddio cyfeiriadau e-bost personol, negeseuon testun na chyfryngau cymdeithasol ar gyfer y math hwn o gyfathrebu

- dylid addysgu dysgwyr am faterion diogelwch ar-lein, fel y peryglon sy'n gysylltiedig â rhannu manylion personol. Dylid hefyd eu dysgu am strategaethau ynglŷn â sut i ddelio â chyfathrebiadau amhriodol, a'u hatgoffa o ddinasyddiaeth ddigidol a'r angen i gyfathrebu'n briodol wrth ddefnyddio technolegau digidol.
- ni ddylid postio gwybodaeth bersonol ar wefan yr ysgol a dim ond cyfeiriadau e-bost swyddogol y dylid eu defnyddio i gysylltu ag aelodau o'r staff

Adrodd ac ymateb

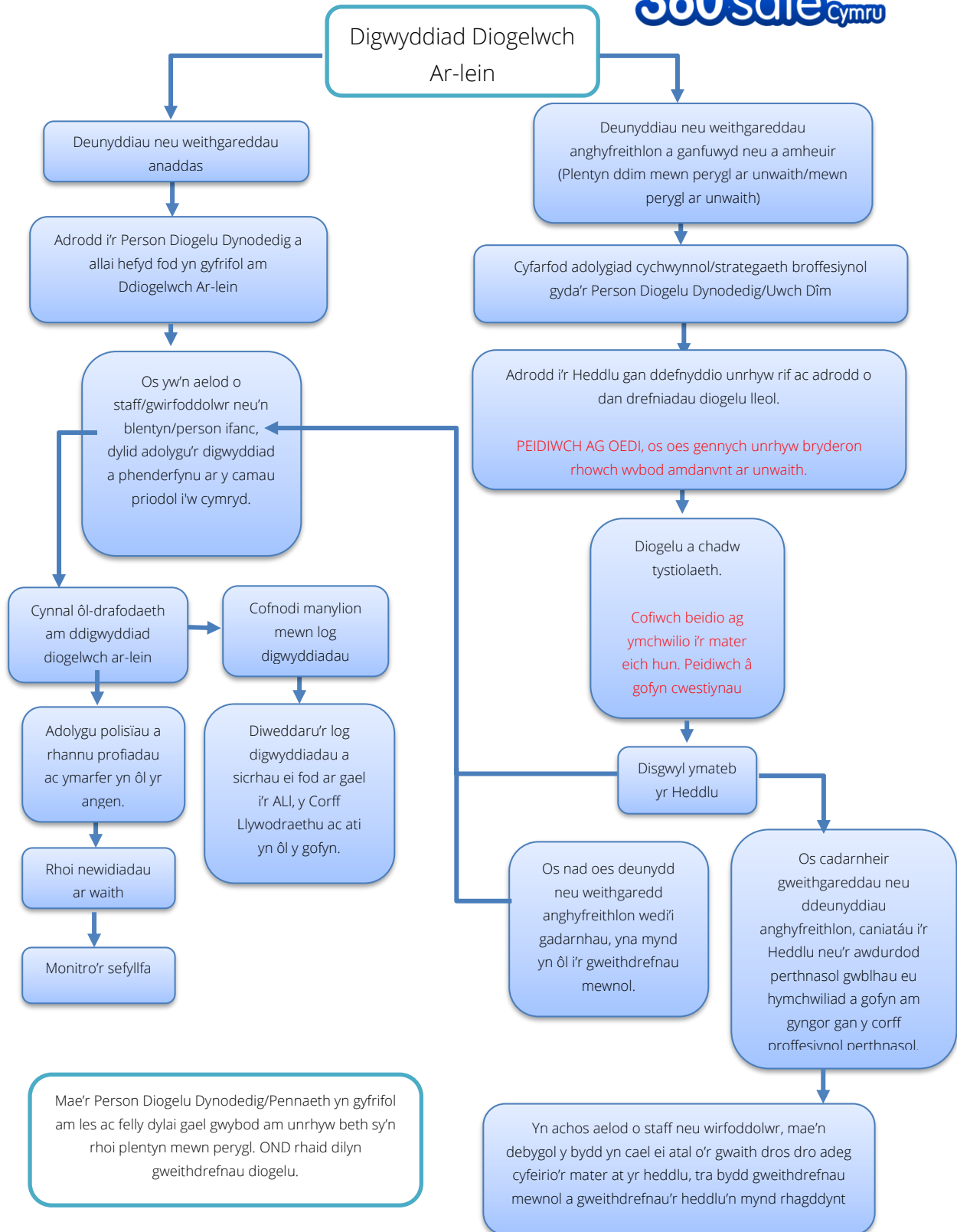
Bydd yr ysgol yn cymryd pob cam rhesymol i sicrhau diogelwch ar-lein i holl ddefnyddwyr yr ysgol, ond mae'n cydnabod y gall digwyddiadau ddigwydd y tu mewn a'r tu allan i'r ysgol (gan effeithio ar yr ysgol) a fydd angen ymyrryd. Bydd yr ysgol yn sicrhau canlynol:

- bod llwybrau adrodd clir sy'n cael eu deall a'u dilyn gan holl aelodau cymuned yr ysgol sy'n gyson â gweithdrefnau diogelu'r ysgol, ac â pholisïau chwythu'r chwiban, cwynion a rheoli honiadau.
- bydd holl aelodau cymuned yr ysgol yn cael gwybod am yr angen i roi gwybod ar unwaith am faterion/digwyddiadau diogelwch ar-lein
- ymdrinnir ag adroddiadau cyn gynted ag y bo'n ymarferol bosibl ar ôl eu cael
- bod gan y Person Diogelu Dynodedig, yr Arweinydd Diogelwch Ar-lein a staff cyfrifol eraill y sgiliau a'r hyfforddiant priodol i ddelio â'r gwahanol risgiau sy'n gysylltiedig â diogelwch ar-lein
- os oes unrhyw amheuaeth bod delweddau o gam-drin plant, unrhyw weithgarwch anghyfreithlon arall neu'r posibilrwydd o niwed difrifol yn rhan o'r digwyddiad ([gweler y siart lif a'r siart camau gweithredu i ddefnyddwyr yn yr atodiad](#)), rhaid uwchgyfeirio'r digwyddiad drwy weithdrefnau diogelu arferol yr ysgol a rhoi gwybod i'r heddlu. Yn yr amgylchiadau hyn, dylid ynysu unrhyw ddyfais sy'n gysylltiedig i gefnogi ymchwiliad posibl gan yr heddlu. Yn ogystal â delweddau o gam-drin plant, byddai digwyddiadau o'r fath yn cynnwys:
 - digwyddiadau o feithrin perthynas i bwrpas rhyw (*grooming*)
 - anfon deunydd anweddus i blentyn
 - deunydd ar gyfer oedolion sydd o bosibl yn torri'r Ddeddf Cyhoeddiadau Anweddus
 - deunydd hiliol troseddol
 - hyrwyddo eithafiaeth neu derfysgaeth
 - ymddygiad, gweithgaredd neu ddeunydd troseddol arall
- bydd unrhyw bryder am gamddefnydd gan staff yn cael ei adrodd i'r Pennaeth ar unwaith, oni bai fod y pryder yn ymwneud â'r Pennaeth, ac os felly, caiff y gŵyn ei chyfeirio at Gadeirydd y Llywodraethwyr a'r awdurdod lleol
- cyn belled nad oes amheuaeth o weithgarwch anghyfreithlon, gellir gwirio dyfeisiau gan ddefnyddio'r gweithdrefnau canlynol:

- dylai un neu fwy o aelodau staff uwch fod yn rhan broses hon. Mae hyn yn hanfodol i amddiffyn unigolion os caiff y cyhuddiadau eu hadrodd yn ddiweddarach.
- cynnal y weithdrefn gan ddefnyddio cyfrifiadur dynodedig na fydd yn cael ei ddefnyddio gan ddysgwyr ac y gellir ei gludo oddi ar y safle gan yr heddlu os oes angen (pe digwydd i weithgarwch anghyfreithiol gael ei amau'n ddiweddarach). Defnyddio'r un cyfrifiadur drwy gydol y weithdrefn.
- mae'n bwysig sicrhau bod gan staff perthnasol fynediad priodol i'r rhyngwrdd er mwyn iddynt allu cynnal y weithdrefn, ond bod y gwefannau a'r cynnwys yr ymwelir â hwy yn cael eu monitro'n agos a'u cofnodi (i ddarparu amddiffyniad pellach).
- cofnodi URL unrhyw safle sy'n cynnwys y camddefnydd honedig a disgrifio natur y cynnwys sy'n achosi pryder. Efallai y bydd rhaid hefyd gofnodi a chadw sgrinluniau o'r cynnwys ar y peiriant sy'n cael ei ddefnyddio ar gyfer yr ymchwiliad. Gallai'r rhain gael eu hargraffu, eu llofnodi a'u hatodi i'r ffurflen (**ac eithrio mewn achosion o ddelweddau o gam-drin plant yn rhywiol - gweler isod**).
- ar ôl i hyn gael ei gwblhau a'i archwilio'n llawn bydd angen i'r grŵp benderfynu a oes sylwedd i'r pryder hwn ai peidio. Os oes, bydd angen gweithredu'n briodol a gall hyn gynnwys y camau canlynol:
 - ymateb mewnol neu weithdrefnau disgyblu
 - ymwneud gan awdurdod lleol (fel y bo'n berthnasol)
 - ymwneud a/neu weithredu gan yr heddlu
- mae'n bwysig bod y rhai sy'n adrodd am ddigwyddiad diogelwch ar-lein yn hyderus y caiff yr adroddiad ei drin o ddifrif ac y delir ag ef yn effeithiol
- mae strategaethau cefnogi ar waith e.e. cymorth gan gymheiriaid ar gyfer y rheini sy'n rhoi gwybod am ddigwyddiad diogelwch ar-lein neu sy'n cael eu heffeithio gan ddigwyddiad o'r fath
- dylid cofnodi digwyddiadau gan ddefnyddio My Concern
- mae staff perthnasol yn ymwybodol o ffynonellau allanol o gymorth ac arweiniad wrth ddelio â materion diogelwch ar-lein, e.e. awdurdod lleol; yr heddlu; [Llinell Gymorth i Weithwyr Proffesiynol ar Ddiogelwch Ar-lein](#); [Rhoi Gwybod am Gynnwys Niweidiol](#); [CEOP](#); [Cadw'n ddiogel ar-lein](#) ar Hwb
- bydd y rhai sy'n gysylltiedig â'r digwyddiad yn derbyn adborth am ganlyniad yr ymchwiliad a chatau dilynol
- bydd dysgu o'r digwyddiad (neu batrwm o ddigwyddiadau) yn cael ei ddarparu i'r:
 - Grŵp Diogelwch Ar-lein i ystyried diweddariadau i bolisiau neu raglenni addysg ac i adolygu pa mor effeithiol yr ymdriniwyd â'r adroddiad
 - staff, drwy gyfarfodydd briffio rheolaidd
 - dysgwyr, drwy wasanaethau/gwersi
 - rhieni/gofalwyr, drwy gylchlythyrau, cyfryngau cymdeithasol yr ysgol, gwefan
 - llywodraethwyr, drwy ddiweddariadau diogelu rheolaidd

- *awdurdod lleol/asiantaethau allanol, fel y bo'n berthnasol*

Bydd yr ysgol yn sicrhau bod y siart llif isod ar gael i staff i gefnogi'r broses o wneud penderfyniadau ar gyfer delio â digwyddiadau diogelwch ar-lein.

Camau gweithredu gan ysgolion

Mae'n fwy tebygol mai'r ysgol fydd yn delio â digwyddiadau sy'n cynnwys camddefnydd amhriodol yn hytrach nag anghyfreithlon. Mae'n bwysig ymdrin ag unrhyw ddigwyddiadau cyn gynted â phosibl mewn modd cymesur, a bod aelodau o gymuned yr ysgol yn ymwybodol y deliwyd â ddigwyddiadau. Y bwriad yw ymdrin â digwyddiadau o gamddefnydd drwy weithdrefnau ymddygiad/disgyblu arferol fel a ganlyn: ([bydd angen i'r ysgol gytuno ar eu hatebion a thicio'r colofnau perthnasol. Efallai y bydd hefyd am ychwanegu testun i'r golofn neu'r colofnau ar y chwith er mwyn egluro rhai materion. Mae ysgolion yn dweud bod y siartiau isod wedi bod yn ddefnyddiol mewn cyfarfodydd staff/sesiynau hyfforddiant](#)).

Gweithredoedd dysgwyr

Digwyddiadau	Cyfeirio at athro /	Cyfeirio at y Pennaeth	Cyfeirio at yr Heddlu	Cyfeirio at staff cymorth technegol – Y sir	Hysbysu rhieni/gofalwyr	Tynnu hawliau mynediad i'r rhwydwaith/rhyngwyd	Rhoi rhybudd	Sancsiwn pellach e.e. cadw ar ôl /gwaharddiad
Cyrchu'n fwriadol neu geisio cael mynediad at ddeunydd sy'n gallu cael ei ystyried yn anghyfreithlon (gweler y rhestr mewn adran gynharach ar weithgareddau anaddas/amhriodol).	x	x	x					
Defnyddio gwefannau nad ydynt yn addysgiadol yn ystod gwersi heb awdurdod.	x	x			x			
Defnyddio ffonau symudol/camera digidol/dyfeisiau symudol eraill heb awdurdod.	x	x			x			
Defnyddio cyfryngau cymdeithasol/apiau anfon negeseuon/e-bost personol heb awdurdod.	x	x			x			
Lawrlwytho neu lwytho ffeiliau heb awdurdod.	x	x			x			
Caniatáu i eraill gael mynediad at rwydwaith yr ysgol wrth rannu enw defnyddiwr a chyfrineiriau.	x	x						
Ceisio mynediad, neu gael mynediad at rwydwaith yr ysgol gan ddefnyddio cyfrif dysgwr arall.	x	x					x	

Ceisio mynediad, neu gael mynediad at rwydwaith yr ysgol gan ddefnyddio cyfrif aelod o staff.	x	x			x		x	
Llygru neu ddinistrio data defnyddwyr eraill.	x	x			x		x	
Gyrru e-bost, testun neu neges sy'n cael ei ystyried yn un sarhaus, sy'n aflonyddu neu sydd â natur bwlio.	x	x			x		x	
Torri'r rheolau uchod yn barhaus, yn dilyn rhybuddion neu sancsiynau blaenorol.			x					x
Gweithgareddau a all ddwyn anfri ar yr ysgol neu ddifetha gonestrwydd neu ethos yr ysgol.		x	x		x			x
Defnyddio gwefannau procsi neu fodd arall i wyrddroi system hidlo'r ysgol.		x	x		x			x
Cael mynediad i ddeunydd sarhaus neu bornograffig ar ddamwain a pheidio hysbysu rhywun am y digwyddiad.	x	x			x			
Cael, neu geisio cael mynediad at ddeunydd sarhaus neu bornograffig yn fwriadol.		x	x		x			x
Cael neu drosglwyddo deunydd sydd yn torri hawlfraint person arall neu'n torri'r Ddeddf Diogelu Data.		x	x		x			x

Camau Gweithredu'r Staff

Digwyddiadau	Cyfeirio at y rheolwr llinell	Cyfeirio at y Pennaeth	Cyfeirio at awdurdod lleol/Adnoddau Dynol	Cyfeirio at yr Heddlu	Cyfeirio at Staff Cymorth Technegol ar gyfer gweithredu o ran hidlo, ac ati	Rhoi rhybudd	Atal dros dro	Camau disgyblu
--------------	-------------------------------	------------------------	---	-----------------------	---	--------------	---------------	----------------

Cyrchu'n fwriadol neu geisio cael mynediad at ddeunydd sy'n gallu cael ei ystyried yn anghyfreithlon (gweler y rhestr mewn adran gynharach ar weithgareddau anaddas/amhriodol).		X	X	X				X
Defnydd personol amhriodol o'r rhyngwrwyd/cyfryngau cymdeithasol/e-bost personol		X	X			X		
Lawrlwytho neu lwytho ffeiliau heb awdurdod.		X	X			X		
Caniatáu i eraill gael mynediad at rwydwaith ysgol drwy rannu enw defnyddiwr a chyfrineiriau neu geisio cael mynediad at rwydwaith yr ysgol neu gael mynediad ato, gan ddefnyddio cyfrif rhywun arall.		X	X			X		
Defnydd diofal o ddata personol, e.e. dangos, dal neu drosglwyddo data mewn modd annïogel		X				X		
Gweithredoedd bwriadol i dorri rheolau diogelu data neu ddiogelwch rwydwaith.		X	X	X				X
Llygru neu ddinistrio data defnyddwyr eraill neu achosi difrod bwriadol i galedwedd neu feddalwedd		X	X	X			X	
Gyrru e-bost, testun neu neges sy'n cael ei ystyried yn un sarhaus, sy'n aflonyddu neu sydd â natur bwlio.		X	X	X		X		
Defnyddio negeseuon e-bost/rhwydweithio cymdeithasol personol i gyfathrebu'n ddigidol â dysgwyr a rhieni/gofalwyr		X	X			X		
Camau gweithredu a allai beryglu statws proffesiynol yr aelod o staff		X	X			X		
Gweithgareddau a all ddwyn anfri ar yr ysgol neu ddifetha gonestrwydd neu ethos yr ysgol.		X	X			X		
Defnyddio gwefannau procsi neu fodd arall i wyrdroi system hidlo'r ysgol.		X	X			X		

Cael mynediad i ddeunydd sarhaus neu bornograffig ar ddamwain a pheidio hysbysu rhywun am y digwyddiad.		X	X			X		
Cael, neu geisio cael mynediad at ddeunydd sarhaus neu bornograffig yn fwriadol.		X	X	X			X	
Torri rheoliadau hawlfraint neu drwyddedu.		X				X		
Torri'r rheolau uchod yn barhaus, yn dilyn rhybuddion neu sancsiynau blaenorol.		X	X					X

Addysg

Rhaglen Addysg Diogelwch Ar-lein

Tra bo rheoleiddio ac atebion technegol yn bwysig iawn, rhaid i'w defnydd gael ei gydbwysu ag addysgu dysgwyr i weithredu'n gyfrifol. Mae addysgu dysgwyr am ddiogelwch ar-lein felly'n rhan hanfodol o ddarpariaeth diogelwch ar-lein yr ysgol. Mae angen cymorth a chefnogaeth yr ysgol ar ddysgwyr i adnabod ac osgoi risgiau i ddiogelwch ar-lein a datblygu eu gwytnwch.

Dylai diogelwch ar-lein fod yn ffocws ym mhob rhan o'r cwricwlwm a dylai staff atgyfnerthu negeseuon diogelwch ar-lein ar draws y cwricwlwm. Dylai'r cwricwlwm diogelwch ar-lein fod yn eang, yn berthnasol a darparu cynnydd, gyda chyfleoedd ar gyfer gweithgareddau creadigol a bydd yn cael ei ddarparu yn y ffyrdd canlynol.

- cwricwlwm diogelwch ar-lein wedi'i gynllunio ar draws pob blwyddyn oedran ac ystod o bynciau, (e.e. DCF/ABCh/RSE/Iechyd a Lles) a dylid ailymweld â meysydd pwnc yn rheolaidd
- dylid atgyfnerthu negeseuon diogelwch ar-lein hanfodol fel rhan o raglen gwasanaethau boreol a gweithgareddau tiwtorial/bugailiol sydd wedi'u chynllunio.
- mae'n cynnwys/defnyddio cynlluniau a chyfleoedd cenedlaethol perthnasol e.e. [Diwrnod Defnyddio'r Rhyngwyd yn Fwy Diogel](#) ac [Wythnos Gwrth-fwlio](#)
- bydd y rhaglen ar gael i ddysgwyr o wahanol oedrannau a galluoedd, fel y rheini sydd ag anghenion dysgu ychwanegol neu'r rheini sydd â Saesneg fel iaith ychwanegol. Mae dysgwyr y credir eu bod mewn mwy o berygl ar-lein (e.e. plant mewn gofal, dysgwyr Anghenion Addysgol Arbennig ac Anabledd, dysgwyr sy'n profi colled neu drawma neu broblemau iechyd meddwl) yn cael addysg diogelwch ar-lein wedi'i thargedu neu wedi'i gwahaniaethu
- dylid dysgu dysgwyr ymhob gwers i fod yn ymwybodol iawn o'r deunydd/cynnwys maent yn cael mynediad ato ar-lein a'u hannog i ddilysu cywirdeb gwybodaeth

- dylid dysgu pob dysgwr i gydnabod ffynhonnell yr wybodaeth a ddefnyddir ac i barchu hawlfraint wrth ddefnyddio deunydd a gyrchir ar y rhyngwrdd.
- dylid helpu dysgwyr i allu adeiladu gwytnwch o ran radicaleiddio drwy ddarparu amgylchedd diogel i drafod materion dadleuol a'u helpu i ddeall sut gallant ddylanwadu a chymryd rhan mewn penderfyniadau.
- dylid helpu dysgwyr i ddeall yr angen am gytundeb defnydd derbyniol dysgwyr a'u hannog i fabwysiadu defnydd diogel a chyfrifol yn yr ysgol a'r tu allan iddi
- dylai staff weithredu fel modelau rôl o ran defnyddio technolegau digidol, y rhyngwrdd a dyfeisiau symudol.
- pan fydd gwersi wedi cael eu cynllunio i ddefnyddio'r rhyngwrdd, yr arfer gorau fyddai cyfeirio'r dysgwyr at wefannau sydd wedi'u gwirio fel eu bod yn addas i'w defnyddio a bod prosesau yn eu lle i ddellio ag unrhyw ddeunydd anaddas y maent yn dod ar ei draws wrth chwilio'r rhyngwrdd.
- pan fydd dysgwyr yn cael rhyddid i chwilio'r rhyngwrdd, dylai staff fod yn wyliadwrus wrth oruchwylio'r dysgwyr a monitro cynnwys y gwefannau y mae'r bobl ifanc yn ymweld â nhw
- oherwydd rhesymau addysgiadol, rhaid derbyn o bryd i'w gilydd bod ar ddysgwyr angen ymchwilio pynciau a fyddai fel arfer yn cael eu gwahardd wrth ddefnyddio'r rhyngwrdd (e.e. hiliaeth, cyffuriau, gwahaniaethu). Mewn sefyllfa o'r fath, gall staff ofyn i staff technegol (neu berson enwebedig arall) dynnu'r safleoedd hynny oddi ar y rhestr hidlo dros dro ar gyfer y cyfnod astudio. Dylid gallu archwilio unrhyw gais i wneud hyn, a dangos rhesymau clir dros yr angen.
- bydd y rhaglen addysg diogelwch ar-lein yn cael ei harchwilio a'i gwerthuso'n rheolaidd i sicrhau ansawdd y dysgu a'r canlyniadau.

Cyfraniad Dysgwyr

Mae'r ysgol yn cydnabod, yn dysgu oddi wrth, ac yn defnyddio sgiliau a gwybodaeth dysgwyr wrth ddefnyddio technolegau newydd. Rydym yn cydnabod y potensial i hyn siapio'r strategaeth diogelwch ar-lein ar gyfer cymuned yr ysgol a sut mae hyn yn cyfrannu'n gadarnhaol at ddatblygiad personol pobl ifanc. Caiff eu cyfraniad ei gydnabod drwy:

- *dulliau i gasglu adborth a barn dysgwyr.*
- *penodi arweinwyr digidol*
- *mae gan y Grŵp Diogelwch Ar-lein gynrychiolaeth o blith dysgwyr*
- *mae dysgwyr yn cyfrannu at y rhaglen addysg diogelwch ar-lein e.e. addysg i gymheiriaid, arweinwyr digidol yn arwain gwersi i ddysgwyr iau, ymgyrchoedd diogelwch ar-lein*
- *dysgwyr yn dylunio/diweddaru cytundebau defnydd derbyniol*
- *cyfrannu'n weithredol at ddigwyddiadau diogelwch ar-lein gyda chymuned ehangach yr ysgol e.e. nosweithiau rhieni, rhaglenni dysgu teuluol ac ati.*

Staff/gwirfoddolwyr

Mae'n hanfodol bod yr holl staff yn derbyn hyfforddiant diogelwch ar-lein ac yn deall eu cyfrifoldebau, fel yr amlinellir yn y polisi hwn. Bydd yr hyfforddiant canlynol yn cael ei gynnegi:

- bydd rhaglen o hyfforddiant ar ddiogelwch ar-lein ffurfiol a diogelu data ar gael i'r holl staff. Caiff y rhaglen hon ei diweddarau a'i hategu. Cynhelir archwiliad o anghenion hyfforddiant diogelwch ar-lein yr holl staff yn gyson. Disgwylir y bydd rhai o'r staff yn nodi anghenion hyfforddiant diogelwch ar-lein o dan y broses rheoli perfformiad
- bydd yr hyfforddiant yn rhan annatod o hyfforddiant diogelu a hyfforddiant diogelu data blynyddol yr ysgol ar gyfer yr holl staff
- bydd pob aelod newydd o staff gael hyfforddiant diogelwch ar-lein fel rhan o'r rhaglen gynefino er mwyn sicrhau eu bod yn deall polisi diogelwch ar-lein a chytundebau defnydd derbyniol yr ysgol yn llwyr. Mae'n cynnwys cyfeiriad penodol at reoli ystafell ddosbarth, ymddygiad proffesiynol, enw da ar-lein a'r angen i fodelu ymddygiad cadarnhaol
- bydd yr Arweinydd Diogelwch Ar-lein a'r Person Diogelu Dynodedig yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf yn rheolaidd trwy fynychu hyfforddiant allanol (e.e. Digwyddiadau Cadw'n Ddiogel Ar-lein Hwb, gan y Consortiwm Rhanbarthol/SWGfL/ALI/sefydliadau perthnasol eraill) a thrwy adolygu dogfennau sy'n cynnig arweiniad gan sefydliadau perthnasol eraill.
- bydd y Polisi Diogelwch Ar-lein a'r diweddariadau iddo, yn cael ei gyflwyno i staff er mwyn iddynt ei drafod mewn cyfarfodydd staff/tîm neu ddiwrnodau HMS.
- bydd yr Arweinydd Diogelwch Ar-lein (neu berson penodedig arall) yn darparu cyngor/arweiniad/hyfforddiant i unigolion yn ôl yr angen.

Llywodraethwyr

Dylai llywodraethwyr gymryd rhan mewn hyfforddiant/sesiynau ymwybyddiaeth diogelwch ar-lein, yn enwedig y rhai sy'n aelodau o unrhyw is-bwyllgor/grŵp sy'n gysylltiedig â thechnoleg/diogelwch ar-lein/iechyd a diogelwch/diogelu. Gellir cynnig hyn mewn sawl ffordd:

- Hyfforddiant Hwb – [Diogelwch ar-lein ar gyfer llywodraethwyr](#)
- bod yn bresennol mewn hyfforddiant a ddarperir gan yr awdurdod lleol neu sefydliad perthnasol arall (e.e. SWGfL).
- cymryd rhan mewn sesiynau hyfforddiant/gwybodaeth yr ysgol i staff neu rieni.

Bydd lefel uwch o hyfforddiant ar gael i'r Llywodraethwr Diogelwch Ar-lein (o leiaf).

Dylai ysgolion ystyried darparu cyfrif Hwb i bob llywodraethwr er mwyn defnyddio'r offer a'r gwasanaethau diogel sydd ar gael e.e. Microsoft Outlook, Teams ac ati yn ogystal â darparu hyfforddiant penodol ar raglenni. Byddai hyn yn golygu na fyddai angen i lywodraethwyr ddefnyddio cyfrifon e-bost personol, gan leihau'r risg i ddata.

Teuluoedd

Bydd yr ysgol yn ceisio darparu gwybodaeth i rieni a gofalwyr a chodi eu hymwybyddiaeth trwy:

- cyfathrebu, codi ymwybyddiaeth ac ymgysylltu'n rheolaidd ar faterion diogelwch ar-lein, gweithgareddau'r cwricwlwm a llwybrau adrodd
- cyfleoedd rheolaidd i ymgysylltu â rhieni/gofalwyr ar faterion diogelwch ar-lein drwy weithdai ymwybyddiaeth/ nosweithiau rhieni/gofalwyr ac ati
- y dysgwyr – annog nhw i drosglwyddo i'w rhieni y negeseuon diogelwch ar-lein maen nhw wedi'u dysgu mewn gwersi a gan ddysgwyr sy'n arwain sesiynau mewn nosweithiau rhieni/gofalwyr.
- llythyrau, gwefan, platfform dysgu, Hwb
- digwyddiadau/ymgyrchoedd amlwg e.e. [Diwrnod Defnyddio'r Rhynggrwyd yn Fwy Diogel](#)
- cyfeirio at y gwefannau/cyhoeddiadau perthnasol, e.e. Hwb [Cadw'n ddiogel ar-lein](#), www.saferinternet.org.uk/ www.childnet.com/parents-and-carers (gweler yr Atodiad am ragor o ddolenni/adnoddau).
- Rhannu arferion da gydag ysgolion eraill mewn clystyrau a/neu'r awdurdod lleol

Oedolion ac Asiantaethau

Bydd yr ysgol yn darparu cyfleoedd i grwpiau cymunedol lleol ac aelodau o'r gymuned ehangach allu elwa o wybodaeth a phrofiad diogelwch ar-lein yr ysgol. Bydd hyn yn cael ei gynnis drwy sawl ffordd:

- darparu cyrsiau i deuluoedd ddysgu defnyddio technolegau digidol newydd a diogelwch ar-lein
- negeseuon diogelwch ar-lein sy'n targedu teuluoedd a pherthnasoedd.
- bydd yr ysgol yn darparu gwybodaeth am ddiogelwch ar-lein i'r gymuned ehangach drwy ei phlatfform dysgu, ei gwefan a'r cyfryngau cymdeithasol
- cefnogi grwpiau cymunedol e.e. sefydliadau blynyddoedd cynnar, gwarchodwyr plant, grwpiau ieuencid/chwaraeon/gwirfoddol i wella eu darpariaethau diogelwch ar-lein

Technoleg

Yr ysgol sy'n gyfrifol am sicrhau bod isadeiledd/rhwydwaith yr ysgol mor ddiogel ag sy'n rhesymol bosib a bod y polisïau a'r gweithdrefnau sy'n cael eu cymeradwyo yn y polisi hwn yn cael eu gweithredu. Dylai'r ysgol sicrhau bod yr holl staff yn cael eu hysbysu'n rheolaidd am y polisïau a'r gweithdrefnau sydd ar waith ac dylai esbonio bod pawb yn gyfrifol am ddiogelwch ar-lein a diogelu data.

Hidlo

- mae uwch arweinwyr a staff technegol yn cytuno ar bolisiau hidlo'r ysgol ac maent yn cael eu hadolygu a'u diweddarau'n rheolaidd mewn ymateb i newidiadau mewn technoleg a phatrymau o ddigwyddiadau/ymddygiadau diogelwch ar-lein
- mae'r ysgol yn rheoli mynediad at gynnwys ar draws ei systemau i bob defnyddiwr. Mae'r rheolau hidlo sydd ar waith yn bodloni'r safonau a nodir yn [Safonau a argymhellir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer hidlo'r we mewn ysgolion](#) a [Rheolau hidlo priodol yr UK Safer Internet Centre](#). (Bydd angen i'r ysgol benderfynu ar rinweddau darpariaeth allanol/mewnol y gwasanaeth hidlo - gweler yr Atodiad).
- mae mynediad pob defnyddiwr i'r rhyngrwyd yn cael ei hidlo.
- mae cynnwys anghyfreithlon (e.e. delweddau lle mae plant yn cael eu cam-drin yn rhywiol) yn cael ei hidlo gan ddarparwr y gwasanaeth hidlo neu'r darparwr band eang drwy ddefnyddio rhestr CAIC yr Internet Watch Foundation yn ogystal â rhestr yr heddlu o gynnwys terfysgol anghyfreithlon, a gynhyrchir ar ran y Swyddfa Gartref. Mae rhestrau cynnwys yn cael eu diweddarau'n rheolaidd ([Cofiwch am y dyletswyddau ychwanegol ar ysgolion o dan Ddeddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 sy'n gofyn i ysgolion sicrhau bod plant yn ddiogel rhag deunyddiau terfysgol ac eithafol ar-lein - gweler yr Atodiad am wybodaeth ar 'hidlo/monitro priodol'](#))
- mae llwybrau sefydledig ac effeithiol sy'n galluogi defnyddwyr i roi gwybod am gynnwys amhriodol
- gweithredir proses glir sy'n delio â cheisiadau am [newidiadau hidlo](#) (gweler yr Atodiad am [ragor o fanylion](#)).
- pan fo hynny'n bosib, bydd yr ysgol yn darparu hidlyddion gwell/gwahaniaethol ar lefel defnyddwyr (sy'n caniatáu lefelau hidlo gwahanol i wahanol oedrannau/cyfnodau a gwahanol grwpiau defnyddwyr: staff/dysgwyr ayb)
- bydd dysgwyr iau yn defnyddio peiriannau chwilio sy'n addas i'r oedran/plentyn e.e. [SWGfL Swiggle](#)
- mae dull priodol a chytbwys o ddarparu mynediad at gynnwys ar-lein yn ôl rôl a/neu angen
- mae logiau hidlo yn cael eu hadolygu'n rheolaidd ac yn rhybuddio'r ysgol am achosion o dorri'r polisi hidlo, er mwyn gweithredu arnynt.
- *pan fydd dyfeisiau symudol personol yn cael mynediad i'r rhyngrwyd ar rwydwaith yr ysgol, rheolir ar y cynnwys sy'n ymddangos mewn modd sy'n unol ag arferion a pholisi'r ysgol.*
- *mae'r system yn rheoli mynediad at gynnwys drwy wasanaethau heblaw am borwr (e.e. apiau a thechnolegau symudol eraill)*

Os bydd angen, bydd yr ysgol yn gofyn am gyngor gan safle [Riportio Cynnwys Niweidiol](#) SWGfL ac yn riportio digwyddiadau yna hefyd.

Monitro

Mae'r ysgol yn dilyn canllawiau [Monitro Priodol](#) yr UK Safer Internet Centre ac yn diogelu defnyddwyr a systemau'r ysgol drwy:

- monitro corfforol (oedolion yn goruchwyllo yn yr ystafell ddosbarth)
- logio defnydd o'r rhyngwyd, a bod hynny'n cael ei fonitro a'i adolygu'n rheolaidd
- dadansoddi logiau hidlo yn rheolaidd a rhoddir gwybod i uwch arweinwyr am achosion o dorri'r rheolau
- rhybuddion rhagweithiol yn rhoi gwybod i'r ysgol am achosion o dorri'r polisi hidlo, gan ganiatáu ymyrraeth effeithiol.
- lle bo modd, mae staff technegol yr ysgol yn monitro ac yn cofnodi gweithgarwch defnyddwyr ar systemau technegol yr ysgol yn rheolaidd

Mae defnyddwyr yn cael gwybod, drwy'r cytundebau defnydd derbyniol, bod y monitro hyn ar waith.

Diogelwch Technegol

- bydd systemau technegol ysgolion yn cael eu rheoli mewn ffyrdd sy'n sicrhau bod yr ysgol yn bodloni'r gofynion technegol sy'n cael eu hawgrymu
- caiff diogelwch systemau technegol yr ysgol ei adolygu a'i archwilio'n rheolaidd
- mae gweinyddion, systemau diwifr a cheblau yn cael eu cadw mewn lle diogel a dylid cyfyngu ar fynediad pobl atynt
- mae trefniadau wrth gefn cadarn a dilys, gan gynnwys cadw copïau oddi ar y safle neu yn y cwmwl
- bydd gan bob defnyddiwr hawliau mynediad i systemau technegol a dyfeisiau'r ysgol, sydd wedi cael eu diffinio'n glir. Bydd Rheolwr y Rhwydwaith (neu unigolyn arall) yn cofnodi manylion yr hawliau mynediad sydd ar gael i grwpiau o ddefnyddwyr. Bydd y Grŵp Diogelwch Ar-lein yn adolygu'r rhain unwaith y flwyddyn o leiaf
- mae pob defnyddiwr (oedolion a dysgwyr) yn gyfrifol am gadw eu henw defnyddiwr a'u cyfrinair yn ddiogel. Ni ddylent ganiatáu i ddefnyddiwr arall ddefnyddio eu manylion mewngofnodi i gael mynediad i'r systemau. Gallai rhannu cyfrineiriau neu IDs arwain at gyflawni trosedd o dan Ddeddf Camddefnyddio Cyfrifiaduron 1990. Rhaid i ddefnyddwyr roi gwybod ar unwaith am unrhyw amheuaeth neu dystiolaeth o dorri rheolau diogelwch
- bydd holl rwydweithiau a systemau'r ysgol yn cael eu diogelu gan gyfrineiriau diogel. Ni ddylid rhannu cyfrineiriau ag unrhyw un. Bydd Mr Aron Jones yn rhoi enw defnyddiwr a chyfrinair i bawb a bydd yn cadw cofnod cyfredol o ddefnyddwyr a'u henwau defnyddwyr
- mae cyfrineiriau prif gyfrifon systemau'r ysgol yn cael eu cadw mewn man diogel e.e. sêff dan glo yr ysgol.

- dylai cyfrineiriau fod yn hir.
- mae modd cadw cofnod o enwau defnyddwyr a chyfrineiriau dysgwyr yn y Cyfnod Sylfaen ar ffurf electronig neu bapur, ond mae'n rhaid iddynt gael eu cadw'n ddiogel pan na fydd y defnyddiwr eu hangen.
- dylai gofynion cyfrineiriau ar gyfer dysgwyr Cyfnod Allweddol 2 ac uwch gynyddu wrth i ddysgwyr symud ymlaen drwy'r ysgol
- mae Mrs Katrin Parkhouse yn gyfrifol am sicrhau bod cofnodion trwyddedau meddalwedd yn gywir ac wedi'u diweddaru ac y gwneir archwiliadau rheolaidd i sicrhau bod nifer y trwyddedau a brynwyd yn cyfateb i nifer y cyfrifiaduron y gosodwyd meddalwedd arnynt
- mae system briodol yn ei lle er mwyn i ddefnyddwyr adrodd wrth y person priodol am unrhyw ddigwyddiadau gwirioneddol neu bosib o dorri rheolau diogelwch ar-lein, fel y cytunwyd
- mae mesurau diogelwch yn eu lle i ddiogelu'r gweinyddwyr, muriau gwarchod, llwybryddion, systemau di-wifr, gweithfannau, dyfeisiau symudol ac ati rhag unrhyw ymgais ddamweiniol neu faleisus a allai fygwth diogelwch systemau a data'r ysgol. Mae'r rhain yn cael eu profi'n gyson. Mae seilwaith a gweithfannau unigol yr ysgol yn cael eu diogelu gan feddalwedd firws cyfredol.
- mae polisi y cytunwyd arno yn ei le i ddarparu mynediad dros dro i systemau'r ysgol i "westeion" (e.e. athrawon dan hyfforddiant, athrawon llanw, ymwelwyr)
- mae polisi y cytunwyd arno yn ei le ynghylch faint o ddefnydd personol y caniateir i ddefnyddwyr (staff/dysgwyr/defnyddwyr cymunedol) ac aelodau eu teulu ei gael ar ddyfeisiau'r ysgol wrth eu defnyddio y tu allan i'r ysgol
- mae polisi y cytunwyd arno yn ei le sy'n caniatáu neu'n gwahardd staff rhag lawrlwytho ffeiliau gweithredadwy a gosod rhaglenni ar ddyfeisiau'r ysgol.
- mae polisi y cytunwyd arno yn ei le sy'n ymwneud â defnyddio cyfryngau symudol (e.e. cof bach/CDs/DVDs) ar ddyfeisiau'r ysgol. Ni cheir anfon data personol dros y rhyngwrdd na'u tynnu oddi ar safle'r ysgol oni byddant wedi'u hamgryptio'n ddiogel neu eu diogelu trwy ddull arall.

Cyfryngau cymdeithasol

Er mwyn sicrhau bod camau rhesymol yn eu lle i leihau'r perygl o niwed, mae'r ysgol yn darparu'r mesurau canlynol:

- sicrhau nad yw gwybodaeth bersonol yn cael ei chyhoeddi
- darparu addysg/hyfforddiant sy'n cynnwys defnydd derbyniol, cyfyngiadau oed, peryglon cyfryngau cymdeithasol, polisi ar ddelweddau digidol a fideos, gwirio gosodiadau, diogelu data ac adrodd ar faterion
- rhoi arweiniad ar adrodd, gan gynnwys cyfrifoldebau, trefn a sancsiynau

- asesiad risg, gan gynnwys risg cyfreithiol
- canllawiau i ddysgwyr, rhieni/gofalwyr

Dylai staff yr ysgol sicrhau:

- nad oes unrhyw gyfeiriad tuag at ddysgwyr, rhieni/gofalwyr nac at staff yr ysgol ar gyfryngau cymdeithasol
- nad ydynt yn trafod materion personol ar-lein sy'n ymwneud ag aelodau o gymuned yr ysgol
- nad yw barn personol yn cael ei phriodoli i'r ysgol nac i'r awdurdod lleol
- bod gosodiadau diogelwch ar broffiliau cyfryngau cymdeithasol personol yn cael eu gwirio'n aml i leihau'r perygl o golli gwybodaeth personol
- maent yn fodelau rôl cadarnhaol wrth ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol

Pan fydd cyfrifon cyfryngau cymdeithasol swyddogol yr ysgol yn cael eu sefydlu, dylid sicrhau bod ganddynt y canlynol:

- proses ar gyfer cymeradwyaeth uwch swyddogion
- prosesau clir ar gyfer gweinyddu a monitro'r cyfrifon – gan gynnwys o leiaf dau aelod o staff
- cod ymddygiad ar gyfer defnyddwyr y cyfrifon
- systemau ar gyfer adrodd a delio â cham-drin a chamddefnydd
- dealltwriaeth o sut y gellir ymdrin ag achosion o dan weithdrefnau disgyblu'r ysgol

Defnydd personol

- cyfathrebu personol yw'r cyfathrebu a wneir ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol personol. Ym mhob achos, os defnyddir cyfrif personol sy'n ei gysylltu ei hun â'r ysgol neu sy'n effeithio ar yr ysgol, rhaid datgan yn glir nad yw'r aelod o staff yn cyfathrebu ar ran yr ysgol gydag ymwadiad priodol. Mae cyfathrebu personol o'r fath oddi mewn i gwmpas y polisi hwn
- mae unrhyw gyfathrebu personol nad yw'n cyfeirio at yr ysgol, nac yn effeithio arni, y tu allan i gwmpas y polisi hwn.
- os oes amheuaeth o ddefnydd personol gormodol o gyfryngau cymdeithasol yn yr ysgol, ac os credir bod hynny'n ymyrryd â dyletswyddau perthnasol, efallai y cymerir camau disgyblu.
- mae'r ysgol yn caniatáu mynediad rhesymol a phriodol i safleoedd cyfryngau cymdeithasol preifat

Monitro cyfryngau cymdeithasol cyhoeddus

- Fel rhan o ymwneud â'r cyfryngau cymdeithasol yn gyffredinol, bydd yr ysgol yn monitro'r Rhyngrwyd yn gyson am sylwadau cyhoeddus am yr ysgol.
- gallai'r ysgol ymateb yn effeithiol i sylwadau ar gyfryngau cymdeithasol a wneir gan eraill, yn unol â pholisi neu broses benodol

- pan fydd rhieni/gofalwyr yn mynegi pryderon am yr ysgol ar y cyfryngau cymdeithasol, byddwn yn eu hannog i gysylltu'n uniongyrchol â'r ysgol, yn breifat, i ddatrys y mater. Os nad oes modd datrys hyn, dylid rhoi gwybod i rieni/gofalwyr am drefn gwyno'r ysgol.

Bydd defnydd yr ysgol o gyfryngau cymdeithasol ar gyfer dibenion proffesiynol yn cael ei wirio'n rheolaidd gan uwch arweinydd a'r Grŵp Diogelwch Ar-lein i sicrhau cydymffurfio â pholisïau cyfryngau cymdeithasol, diogelu data, cyfathrebu, delweddau digidol a fideos. Os nad yw'r ysgol yn gallu datrys unrhyw faterion yn ymwneud â'r cyfryngau cymdeithasol, gellir gofyn am gymorth gan y Llinell Gymorth Diogelwch Ar-lein i Weithwyr Proffesiynol.

Delweddau digidol a fideos

Bydd yr ysgol yn hysbysu ac yn addysgu defnyddwyr ynglŷn â'r peryglon hyn ac yn gweithredu polisïau i leihau'r tebygolrwydd o niwed posib:

- os yw lleoliad neu ysgol a gynhelir yn dewis defnyddio ffrydio byw neu fideogynadleda, rhaid i gyrff llywodraethol, prifathrawon, a staff ystyried yn llawn y canllawiau a'r polisïau diogelu cenedlaethol a lleol, gan roi sylw i'r arweiniad yn yr [Arferion ac egwyddorion diogelu ar gyfer ffrydio byw a fideogynadleda](#)
- wrth ddefnyddio delweddau digidol, dylai staff hysbysu ac addysgu'r dysgwyr am y peryglon sy'n gysylltiedig â thynnu lluniau, defnyddio, rhannu, cyhoeddi a dosbarthu delweddau. Yn benodol, dylent adnabod y peryglon sy'n gysylltiedig â chyhoeddi eu delweddau eu hunain ar y rhyngwyd e.e. ar wefannau rhwydweithio cymdeithasol
- yn unol ag arweiniad gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth, mae croeso i rieni/gofalwyr dynnu delweddau digidol/fideo o'u plant yn nigwyddiadau'r ysgol ar gyfer defnydd personol (gan nad yw'r fath ddefnydd yn cael ei grybwyll yn y Ddeddf Diogelu Data). I barchu preifatrwydd pawb, ac er diogelwch mewn rhai achosion, ni ddylid eu cyhoeddi/eu gwneud yn gyhoeddus ar wefannau rhwydweithio cymdeithasol, ac ni ddylai rhieni/gofalwyr wneud sylw ar unrhyw weithgareddau sy'n cynnwys dysgwyr eraill yn y delweddau digidol/fideo
- mae gan staff a gwirfoddolwyr hawl i dynnu lluniau digidol/fideo i gefnogi nodau addysgiadol, ond rhaid dilyn polisïau'r ysgol ynglŷn â rhannu, storio, dosbarthu a chyhoeddi'r delweddau hyn. Rhaid i staff/gwirfoddolwyr fod yn ymwybodol o'r dysgwyr hynny na ddylid tynnu eu lluniau na chyhoeddi'r lluniau. Dim ond ar gyfarpar yr ysgol y dylid tynnu'r lluniau hynny. Ni ddylid defnyddio cyfarpar personol y staff i'r fath bwrpas.
- dylid cymryd gofal wrth dynnu delweddau digidol/fideo bod dysgwyr wedi'u gwisgo'n addas ac nad ydynt yn cymryd rhan mewn gweithgareddau a all ddwyn anfri ar yr unigolyn neu'r ysgol
- ni ddylai dysgwyr dynnu lluniau, defnyddio, rhannu, cyhoeddi na dosbarthu delweddau o eraill heb ganiatâd.

- bydd lluniau sy'n cynnwys dysgwyr a gyhoeddir ar y wefan neu yn rhywle arall yn cael eu dewis yn ofalus ac yn cydymffurfio ag arweiniad ar arferion da wrth ddefnyddio delweddau o'r fath.
- ni ddefnyddir enwau llawn dysgwyr ar wefannau nac ar flogiau, yn enwedig rhai sydd wedi'u cysylltu â lluniau
- rhaid cael caniatâd ysgrifenedig gan rieni neu ofalwyr cyn tynnu lluniau o ddysgwyr i'w defnyddio yn yr ysgol neu eu cyhoeddi ar wefan yr ysgol/cyfryngau cymdeithasol.
- bydd rhieni/gofalwyr yn cael gwybod sut bydd y delweddau'n cael eu defnyddio, sut byddant yn cael eu storio ac am ba hyd – yn unol â pholisi diogelu data'r ysgol
- bydd delweddau'n cael eu storio'n ddiogel ar rwydwaith yr ysgol yn unol â pholisi cadw'r ysgol
- dim ond gyda chaniatâd y dysgwyr a'r rhieni/gofalwyr y gellir cyhoeddi gwaith dysgwr.

Cyhoeddi ar-lein

Mae'r ysgol wedi ymgynghori â rhieni/gofalwyr a'r gymuned ehangach ac yn hyrwyddo'r ysgol drwy'r dulliau canlynol:

- Gwefan gyhoeddus
- Cyfryngau cymdeithasol
- Cylchlythyron ar-lein
- Arall

Caiff gwefan yr ysgol ei rheoli/lletya gan webanywhere. Mae'r ysgol yn sicrhau ei bod yn cadw at arfer da wrth gyhoeddi ar-lein e.e. defnyddio delweddau a fideos digidol, hawlfraint, adnabod pobl ifanc, cyhoeddi calendrau ysgol a gwybodaeth bersonol – ac yn sicrhau nad oes risg i aelodau o gymuned yr ysgol, drwy gyhoeddiadau o'r fath.

Pan fydd gwaith, delweddau neu fideos o ddysgwyr yn cael eu cyhoeddi, ni chyhoeddir eu henwau llawn a diogelir eu manylion adnabod.

Mae cyhoeddiadau ar-lein cyhoeddus yr ysgol yn rhoi gwybodaeth am ddiogelwch ar-lein e.e. cyhoeddi Polisi Diogelwch Ar-lein yr ysgol; casglu'r cyngor a'r arweiniad diweddaraf; erthyglau newyddion ac ati, gan greu tudalen diogelwch ar-lein ar wefan yr ysgol.

Mae'r wefan yn cynnwys proses adrodd ar-lein i rieni a'r gymuned ehangach gofrestru materion a phryderon i ategu'r broses adrodd fewnol

Diogelu Data

Bydd data personol yn cael ei gofnodi, ei brosesu, ei drosglwyddo a'i ryddhau yn unol â'r ddeddfwriaeth diogelu data bresennol.

Mae'r ysgol:

- yn meddu ar Bolisi Diogelu Data
- yn rhoi egwyddorion diogelu data ar waith ac yn gallu dangos hynny
- wedi talu'r ffi briodol i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth
- wedi penodi Swyddog Diogelu Data priodol sydd â lefel uchel o ddealltwriaeth o'r gyfraith diogelu data, ac yn rhydd o wrthdaro buddiannau.
- yn meddu ar 'Gofnod o Weithgareddau Prosesu' ac mae'n gwybod yn union pa ddata personol sydd ganddynt, ym mhle, pam a pha aelod o staff sy'n gyfrifol am ei reoli
- mae'r Cofnod o Weithgareddau Prosesu yn rhestru'r sail gyfreithlon dros brosesu data personol (gan gynnwys caniatâd, pan fo hynny'n berthnasol). Pan fydd data categori arbennig yn cael ei brosesu, bydd sail gyfreithlon ychwanegol yn cael ei nodi
- yn meddu ar 'gofrestr asedau gwybodaeth' ac mae'n gwybod yn union [pa ddata personol a gedwir](#), ym mhle, pam a pha aelod o staff sy'n gyfrifol am ei reoli
- mae'r gofrestr asedau gwybodaeth yn rhestru'r sail gyfreithlon dros brosesu data personol (gan gynnwys caniatâd, pan fo hynny'n berthnasol). Pan fydd data categori arbennig yn cael ei brosesu, bydd sail gyfreithlon ychwanegol yn cael ei nodi hefyd
- bydd yn cadw'r data personol sylfaenol sy'n ofynnol er mwyn gallu cyflawni ei swyddogaethau, ac ni fydd yn cadw'r data am gyfnod hwy na'r diben y cafodd ei gasglu ar ei gyfer. Mae 'amserlen cadw' yr ysgol yn cefnogi hyn
- mae'r data a gedwir yn gywir ac yn gyfredol ac yn cael ei ddal dim ond at y diben y cafodd ei ddal. Systemau ar waith i adnabod gwallau, megis gofyn i rieni wirio manylion cyswllt mewn argyfwng ar adegau priodol
- rhoi'r wybodaeth i staff, rhieni, gwirfoddolwyr, pobl ifanc a phlant hŷn am sut mae'r ysgol yn gofalu am eu data a'u hawliau mewn Hysbysiad Preifatrwydd clir
- rhaid cael gweithdrefnau i ymdrin â hawliau unigol gwrthrych y data un o'r dwsinau o hawliau sy'n berthnasol yw hawl gwrthrych y data i gael mynediad at ddata sy'n galluogi'r unigolyn i weld/cael copi o'r data personol sy'n cael ei gadw amdano
- yn cynnal Asesiadau o'r Effaith ar Ddiogelu Data pan fo angen, e.e. er mwyn sicrhau bod data personol yn cael ei ddiogelu pan fydd yn cael ei gyrchu drwy fynediad o bell, neu pan fydd cysylltiad yn cael ei greu â chyflenwr newydd
- mae diogelwch y system TG yn cael ei sicrhau a'i brofi'n rheolaidd. Bod patshys a diweddariadau diogelu hanfodol eraill yn cael eu rhoi ar waith yn syth i ddiogelu'r data personol ar y systemau. Dylent wneud yn siŵr bod systemau gweinyddol ar wahân i'r systemau sydd ar gael yn y dosbarth/i ddysgwyr
- wedi dilyn trefn diwydrwydd dyladwy ac mae'n meddu ar gontractau sy'n cydymffurfio â rheolau diogelu data gydag unrhyw broseswyr data

- yn deall sut i rannu data gyda rheolyddion data perthnasol yn gyfreithlon ac yn ddiogel.
- yn meddu ar bolisiau a threfn arferol clir ar gael ar gyfer dileu a gwaredu data
- [riportio unrhyw dramgwydd perthnasol i'r Comisiynydd Gwybodaeth](#) o fewn 72 awr o ddod yn ymwybodol ohono, yn unol â'r gyfraith. Dylent wneud yn siŵr eu bod yn riportio achosion perthnasol o fynediad di-awdurdod i'r unigolion y mae hyn yn effeithio arnynt yn unol â'r gyfraith. Er mwyn gwneud hyn, bydd rhaid iddynt wneud yn siŵr bod ganddynt bolisi ar gyfer riportio, cofnodi, rheoli, ymchwilio a dysgu yn sgil digwyddiadau risg i wybodaeth
- Fel ysgol a gynhelir, bydd ganddi Bolisi Rhyddid Gwybodaeth sy'n nodi sut y bydd yn delio â cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth.
- darparu hyfforddiant ar ddiogelu i'r holl staff yn ystod y cyfnod cynefino a rhoi hyfforddiant gloywi priodol wedi hynny. Hefyd, dylent wneud yn siŵr y bydd y staff sy'n ymgymryd â swyddogaethau diogelu data, megis delio â cheisiadau dan hawliau'r unigolyn, yn derbyn hyfforddiant priodol ar gyfer eu swyddogaeth ynghyd â'r hyfforddiant craidd a ddarperir i'r holl staff

Pan gaiff data personol ei storio ar unrhyw ddyfais symudol neu ar gyfryngau y gellir eu tynnu:

- bydd y data wedi'i amgryptio a'i ddiogelu â chyfrinair.
- bydd y ddyfais wedi'i diogelu â chyfrinair.
- bydd y ddyfais wedi'i gwarchod drwy feddalwedd gwirio feirysau a drwgwedd cyfredol
- bydd data'n cael ei ddileu'n ddiogel oddi ar y ddyfais, yn unol â pholisi'r ysgol (isod) ar ôl ei drosglwyddo neu ar ôl gorffen ei ddefnyddio.

Mae angen i staff sicrhau eu bod nhw'n gwneud y canlynol:

- bod yn ofalus bob amser i wneud yn siŵr bod data personol yn cael ei gadw'n ddiogel, gan leihau'r risg o golli neu gamddefnyddio'r data
- adnabod achos posibl o fynediad di-awdurdod at ddata, deall yr angen i frysio, a gwybod at bwy yn yr ysgol y dylent riportio achos o'r fath
- gwneud yn siŵr eu bod nhw'n gallu helpu gwrthrychau'r data i ddeall eu hawliau a'u bod yn gwybod sut i ddelio â chais ar lafar neu'n ysgrifenedig, ac yn gwybod i bwy y dylai roi gwybod am hynny yn yr ysgol
- dim ond defnyddio dyfeisiau symudol wedi'u hamgryptio (gan gynnwys USBs) ar gyfer data personol, yn enwedig pan fo hynny'n ymwneud â phlant
- gwneud yn siŵr nad ydynt yn trosglwyddo unrhyw ddata personol ysgol i ddyfeisiau personol

- dim ond defnyddio data personol ar gyfrifiaduron a dyfeisiau diogel eraill sydd wedi'u diogelu gan gyfrinair, gan sicrhau eu bod wedi "allgofnodi" ar ddiwedd unrhyw sesiwn pan fyddant yn defnyddio data personol
- trosglwyddo data gan ddefnyddio amgryptio, cyfrif e-bost diogel (lle bo hynny'n briodol), a dyfeisiau sydd wedi'u diogelu gan gyfrinair diogel.

Canlyniadau

Caiff effaith y Polisi a'r arferion Diogelwch Ar-lein ei gwerthuso'n rheolaidd drwy adolygiadau/archwilio cofnodion digwyddiadau diogelwch ar-lein; adroddiadau ymddygiad/bwlio; arolygon staff, dysgwyr; rhieni/gofalwyr, a'i hadrodd i'r grwpiau perthnasol:

- ceir trafodaeth broffesiynol gytbwys am y dystiolaeth a gymerwyd o'r adolygiadau/logiau ac effaith gwaith ataliol e.e. addysg, ymwybyddiaeth a hyfforddiant diogelwch ar-lein.
- mae llwybrau wedi'u sefydlu i roi gwybod yn rheolaidd am batrymau canlyniadau a digwyddiadau diogelwch ar-lein i dîm arwain a Llywodraethwyr yr ysgol
- rhoddir gwybod i rieni/gofalwyr am batrymau digwyddiadau diogelwch ar-lein fel rhan o'r gwaith o godi ymwybyddiaeth diogelwch ar-lein yr ysgol.
- mae polisiâu a gweithdrefnau diogelwch ar-lein (a rhai cysylltiedig) yn cael eu diweddarau'n rheolaidd mewn ymateb i'r dystiolaeth a gasglwyd o'r adolygiadau/archwiliadau/trafodaeth broffesiynol hyn
- mae'r dystiolaeth o effaith yn cael ei rhannu ag ysgolion eraill, asiantaethau ac ALLau i helpu i sicrhau bod strategaeth diogelwch ar-lein leol gyson ac effeithiol yn cael ei datblygu.

Atodiad

Mae copïau o'r polisiâu a'r cytundebau templed manylach, sydd yn yr atodiad, ar gael i'w [llwytho i lawr o Hwb](#).

Hoffai Llywodraeth Cymru a SWGfL ddiolch i ystod o unigolion a sefydliadau sydd wedi cyfrannu tuag at ddatblygu'r templedi Polisi Diogelwch Ar-lein ysgol â'u polisiâu, dogfennau, cyngor ac arweiniad, yn ogystal â datblygu teclyn hunan adolygu diogelwch ar-lein 360 safe Cymru:

Cydnabyddiaeth:

- Aelodau Grŵp Diogelwch Ar-lein SWGfL
- Cynrychiolwyr awdurdodau lleol Cymru
- Cynrychiolwyr amrywiaeth o ysgolion Cymraeg sydd wedi bod yn rhan o'r ymgynghoriadau a grwpiau pilot

SWGfL sy'n berchen ar hawlfraint y templedi polisi hyn. Caniateir i ysgolion a sefydliadau addysgiadol eraill ddefnyddio'r templedi polisi hyn am ddim er mwyn adolygu a datblygu polisiâu.

Dylai unrhyw berson neu sefydliad sydd am ddefnyddio'r ddogfen i ddiben arall ofyn am ganiatâd gan SWGfL (onlinesafety@swgfl.org.uk) a chydabod ei ddefnydd.

Mae pob ymdrech wedi cael ei wneud i sicrhau bod yr wybodaeth yn y ddogfen hon yn gywir ar ddyddiad ei chyhoeddi ym mis Ionawr 2021. Fodd bynnag, ni all SWGfL warantu ei chywirdeb, ac nid yw'n derbyn cyfrifoldeb mewn perthynas â defnyddio'r deunydd.

© SWGfL 2021